

Številka: 3061-3/2021-72

Datum: 16. 7. 2021

Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence, Dunajska cesta 58, 1000 Ljubljana, izdaja v senatu, ki ga sestavljajo Andrej Matvoz kot predsednik senata ter ob sodelovanju Francija Pušenjaka in mag. Karle Pinter kot članov senata, na podlagi 12. in 12.o člena Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence¹ (v nadaljevanju: ZPOMK-1), v zadevi presoje koncentracije pridobitve izključne kontrole podjetja ISTRABENZ PLINI, plini in plinske tehnologije, d.o.o., Bertoki, Sermin 8A, 6000 Koper (v nadaljevanju: ISTRABENZ PLINI ali priglasitelj), ki ga zastopata direktorja Aldo Srabotič in Tanja Petrinja Petelin, in ki ga po pooblastilu zastopata Odvetniška pisarna WOLF THEISS – Podružnica v Sloveniji, Bleiweisova 30, 1000 Ljubljana in Odvetniška pisarna Klemen Radosavljevič, d.o.o., Bleiweisova 30, 1000 Ljubljana nad podjetjema GTG plin d.o.o., proizvodnja in prodaja tehničnih plinov, Bukovžlak 65B, 3000 Celje (v nadaljevanju: GTG ali prevzeto podjetje 1), ki ga zastopata direktorja Iztok Govc in Aleksander Govc, in ARDOKS, trgovina in storitve, d.o.o., Zagrebška cesta 20, 2000 Maribor (v nadaljevanju: ARDOKS ali prevzeto podjetje 2), ki ga zastopa direktor Ernest Kranjc, na zahtevo, na nejavni seji dne 16. 7. 2021 naslednjo

ODLOČBO

1. Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence koncentraciji pridobitve kontrole podjetja ISTRABENZ PLINI, plini in plinske tehnologije, d.o.o., Bertoki, Sermin 8A, 6000 Koper, nad podjetjema GTG plin d.o.o., proizvodnja in prodaja tehničnih plinov, Bukovžlak 65B, 3000 Celje in ARDOKS, trgovina in storitve, d.o.o., Zagrebška cesta 20, 2000 Maribor ne nasprotuje. Koncentracija je skladna s pravili konkurence.
2. Med postopkom niso nastali posebni stroški.

Obrazložitev

I. PRIGLASITEV IN UDELEŽENCI POSTOPKA

1. Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence, Dunajska cesta 58, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: Agencija) je dne 22. 2. 2021 prejela priglasitev koncentracije pridobitve kontrole podjetja ISTRABENZ PLINI nad podjetji GTG in ARDOKS². Koncentracijo je priglasilo podjetje ISTRABENZ PLINI.

¹ Uradni list RS, št. 36/08, 40/09, 26/11, 87/11, 57/12, 39/13 odl. US: U-I-40/12-31, 63/13-ZS-K, 33/14, 76/15 in 23/17.

² Dokument št. 3061-3/2021-1.

2. Predmet koncentracije je pridobitev 100 % poslovnega deleža v podjetjih GTG in ARDOKS, ki ju bo priglasitelj pridobil na podlagi Pogodbe o nakupu poslovnih deležev z dne 5. 2. 2021³, sklenjene med podjetji GIS NALOŽBE holding d.o.o., Bukovžlak 65B, 3000 Celje, GTG top, storitve in svetovanje, d.o.o., Bukovžlak 65B, 3000 Celje in GTG gens, storitve in svetovanje, d.o.o., Bukovžlak 65B, 3000 Celje ter fizično osebo Ernestom Kranjcem kot prodajalci in podjetjem ISTRABENZ PLINI kot kupcem. Z nakupom celotnega poslovnega deleža v podjetjih GTG in ARDOKS bo priglasitelj pridobil izključno kontrolo nad prevzetima podjetjema.
3. V skladu s prvim odstavkom 43. člena ZPOmK-1 morajo udeleženci koncentracije le-to priglasiti pred začetkom njenega izvrševanja, vendar najpozneje v 30 dneh od sklenitve pogodbe ali objave javne ponudbe ali pridobitve kontrole, pri čemer začne rok za priglasitev teči s prvim od teh dogodkov. Priglasitev mora vsebovati vse elemente, ki jih natančneje določa na podlagi šestega odstavka 43. člena ZPOmK-1 sprejeta Uredba o vsebini obrazca za priglasitev koncentracije podjetij⁴. Ker je bila priglasitev nepopolna, jo je priglasitelj dopolnil dne 31. 3. 2021⁵ in dne 11. 6. 2021⁶.
4. Skladno z določili Zakona o upravnih taksah⁷ je bila plačana upravna taksa po tarifni številki 48 v znesku 2.000,00 EUR⁸.
5. Priglasitelj je v izključni lasti podjetja SIAD S.p.A s sedežem v Bergamu, Italija (v nadaljevanju: SIAD), ki je gospodujoče podjetje skupine SIAD, katere podjetja se ukvarjajo s proizvodnjo in dobavo vseh vrst plinov ter s plini povezanimi tehnološkimi rešitvami v različnih dejavnostih industrije, inženiringa in zdravstva. Skupina SIAD je s 33 podjetji prisotna v različnih državah Evrope in tudi širše. Do leta 2018 je bila skupina SIAD preko »joint venture« (v nadaljevanju: JV) povezana s skupino Praxair, ki se je v tem letu združila s skupino Linde. Z združitvijo je nastalo največje podjetje delujoče na področju tehničnih plinov na svetu, ki pa je moralo kot pogoj za združitev izpolniti vrsto odločnih pogojev, med katerim je bila tudi odprodaja deleža v JV SIAD. Skupina SIAD je na trgih bivše Jugoslavije prisotna preko podjetij skupine ISTRABENZ PLINI, in sicer preko priglasitelja, ki je gospodujoče podjetje skupine ter njegovih odvisnih podjetij: PLINARNA MARIBOR družba za proizvodnjo, distribucijo energentov, trgovino in storitve d.o.o. (v nadaljevanju: PLINARNA MARIBOR), Istrabenz Plini Bakar d.o.o., Hrvaška, Istrabenz Plini Breza d.o.o., Bosna in Hercegovina, ki ima v lasti odvisno podjetje IBP Zenica d.o.o., Bosna in Hercegovina⁹ in Istrabenz Plini Beograd d.o.o., Srbija. Navedena podjetja so dejavna na področjih (i) dobave tehničnih plinov (kisik, dušik, argon, ogljikov dioksid, vodik itd.), ki se dobavljajo v plinastem ali tekočem stanju, (ii) dobave utekočinjenega naftnega plina (v nadaljevanju: UNP) v rezervoarjih ali jeklenkah, (iii) celostnih energetskih rešitev s storitvami strokovnega svetovanja, načrtovanja in izvedbe plinskega sistema, in (iv) prodaje zemeljskega plina. PLINARNA MARIBOR ima 33,33 % poslovni delež v pridruženem podjetju MOJA ENERGIJA celovita oskrba z energijo, družba za proizvodnjo, trgovino in storitve d.o.o., ki deluje na področju prodaje električne in toplotne energije, pridobljene s kogeneracijo. Na območju Republike Slovenije promet ustvarjata podjetji ISTRABENZ PLINI in PLINARNA MARIBOR.
6. Podjetje GTG je ekskluzivni distributer nemškega globalnega podjetja Linde za območje

³ Dokument št. 3061-3/2021-1, priloga 5.1.

⁴ Uradni list RS, št. 36/09 in 3/14.

⁵ Dokument št. 3061-3/2021-7.

⁶ Dokument št. 3061-3/2021-70.

⁷ Uradni list RS, št. 106/10-UPB5, 14/15-ZUUJFO, 84/15-ZZelP-J, 32/18-ZKZaš.

⁸ Plačilo 19. 2. 2021.

⁹ Podjetje ISTRABENZ PLINI je leta 2019 kupilo podjetje GTG plin d.o.o., Zenica in ga preimenovalo v podjetje IBP Zenica d.o.o.

Slovenije in Hrvaške in je od leta 2017¹⁰ naprej v lasti fizičnih oseb Aleksandra in Iztoka Govca, katera imata preko posrednih družb¹¹ vsak v lasti 50 % prevzetega podjetja 1. Podjetje GTG dobavlja celoten spekter industrijskih plinov, specialnih plinov, plinov za prehransko industrijo, medicinskih plinov, vrsto gorilnih plinov, kot so acetilen, vodik in propan, različne plinske mešanice, ogljikov dioksid, UNP, suhi led (zamrznjen ogljikov dioksid) in različne kemikalije. Podjetje GTG ima na Hrvaškem odvisno podjetje GTG plin d.o.o. Hrvaška.

7. Podjetje ARDOKS deluje na področju posredništva pri prodaji goriv, rud, kovin in tehničnih kemikalij. Tudi podjetje ARDOKS, je v večinski lasti fizičnih oseb Aleksandra in Iztoka Govca, ki imata v lasti vsak po 47,06 % podjetja, preostali 5,88 % poslovni delež ima v lasti Ernest Kranjc, ki je tudi direktor podjetja ARDOKS. Podjetje ARDOKS nima odvisnih podjetij.
8. Priglasitelj je podal gospodarsko utemeljitev koncentracije in pri tem navedel, da je njegov strateški cilj nadaljnja širitev poslovanja na slovenskem trgu. Priglasitelj in prevzeti podjetji bodo po izvedeni koncentraciji odjemalcem lahko ponudili dodatne komplementarne proizvode in storitve in s tem izboljšali njihovo uporabniško izkušnjo. Z združeno infrastrukturo bodo udeležena podjetja lahko optimizirala logistične stroške dobave, s čimer bodo lahko učinkoviteje konkurirala drugim konkurentom.

II. PODREJENOST ZPOMK-1

A Koncentracija

9. ZPOMK-1 v prvem odstavku 10. člena določa, da gre za koncentracijo podjetij pri trajnejših spremembah kontrole nad podjetjem, in sicer: (i) pri združitvi dveh ali več predhodno neodvisnih podjetij ali delov podjetij; (ii) kadar ena ali več fizičnih oseb, ki že obvladuje najmanj eno podjetje, ali kadar eno ali več podjetij z nakupom vrednostnih papirjev ali premoženja, s pogodbo ali kako drugače pridobi neposredno ali posredno kontrolo nad celoto ali deli enega ali več podjetij; ali (iii) kadar dve ali več neodvisnih podjetij ustanovi skupno podjetje, ki opravlja vse funkcije samostojnega podjetja z daljšim trajanjem.
10. Drugi odstavek 10. člena ZPOMK-1 določa, da kontrolo nad podjetjem ali njegovim delom pomenijo pravice, pogodbe ali druga sredstva, ki ločeno ali skupaj in ob upoštevanju okoliščin ali predpisov omogočajo izvajanje odločilnega vpliva nad tem podjetjem ali delom podjetja, in sicer zlasti: (i) lastništvo ali pravice do uporabe celotnega ali dela premoženja podjetja; (ii) pravice ali pogodbe, ki zagotavljajo odločilen vpliv na sestavo, glasovanje ali sklepe organov podjetja.
11. Iz Prečiščenega obvestila Komisije o pravni pristojnosti v okviru Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 o nadzoru koncentracij podjetij (v nadaljevanju: Obvestilo Komisije) izhaja, da izključna kontrola obstaja, če lahko samo eno podjetje izvaja odločilni vpliv nad drugim podjetjem. Odločitve, bistvene za strateško gospodarsko ravnanje podjetja, vključujejo odločitve o vprašanjih, kot so finančni načrt, poslovni načrt, glavne investicije ali imenovanje višjega vodstva in presegajo odločitve, ki so običajne za zaščito pravic manjšinskih delničarjev

¹⁰ Pred letom 2017 je bilo podjetje GTG del skupine Linde, katera je podjetje prodala še pred združitvijo s skupino Praxair. Skupini podjetij Praxair in Linde sta napovedali združitve v letu 2016, kar pomeni, da so tudi dejavnosti obeh podjetij (ISTRABENZ PLINI in GTG) v Sloveniji bile pod vplivom združevanja »velikih igralcev« na področju tehničnih plinov vsaj v času od prevzema popolne kontrole skupine SIAD nad skupino ISTRABENZ v letu 2016 pa do prodaje podjetja Linde d.o.o. Slovenija novima lastnikoma v letu 2017.

¹¹ Edini lastnik podjetja GTG je podjetje GIS NALOŽBE holding d.o.o., v katerem ima 45 % poslovni delež podjetje GTG gens, storitve in svetovanje d.o.o., ki je v 100 % lasti Aleksandra Govca, drugi 45 % poslovni delež v podjetju GIS NALOŽBE holding d.o.o. ima podjetje GTG top, storitve in svetovanje d.o.o., ki je v 100 % lasti Iztoka Govca. Preostalih 10 % lastništva nad podjetjem GIS NALOŽBE holding d.o.o. si ravno tako delita Aleksander in Iztok Govc, vsak s 5 % poslovnim deležem.

(npr. odločitve o bistvu skupnega podjetja, kot so na primer spremembe statuta, povečanje ali zmanjšanje kapitala ali likvidacija)¹².

12. Nastanek koncentracije v smislu prvega odstavka 10. člena ZPOmK-1 pomeni tako imenovani pravni pogoj, ki je poleg izpolnjevanja ekonomskega pogoja, določenega v prvem odstavku 42. člena ZPOmK-1, nujni opredelilni element koncentracije. Če sta izpolnjena oba pogoja, nastane obveznost priglasitve in presoje po ZPOmK-1.
13. V obravnavanem primeru je koncentracija nastala dne 5. 2. 2021, ko je bila podpisana Pogodba o nakupu poslovnih deležev, na podlagi katere bo podjetje ISTRABENZ PLINI pridobilo 100 % poslovni delež v podjetju GTG in 100 % poslovni delež v podjetju ARDOKS. Po izvedeni koncentraciji bo priglasitelj edini družbenik oziroma izključni lastnik obeh prevzetih podjetij, s tem bo podjetje ISTRABENZ PLINI imelo izključno kontrolo nad podjetji GTG in ARDOKS. Ker takšna pridobitev kontrole nad podjetjem pomeni koncentracijo v smislu druge alineje prvega odstavka 10. člena ZPOmK-1, Agencija ugotavlja, da je v obravnavanem primeru pravni pogoj izpolnjen.

B Preseganje pragov po 1. odstavku 42. člena ZPOmK-1

14. ZPOmK-1 v prvem odstavku 42. člena določa, v katerih primerih morajo udeleženci koncentracije le-to priglasiti Agenciji. Priglasitev je potrebna, če je skupni letni promet v transakciji udeleženih podjetij skupaj z drugimi podjetji v skupini v predhodnem poslovnem letu na trgu Republike Slovenije presejal 35 mio EUR in če je letni promet prevzetega podjetja skupaj s podjetji v skupini presejal 1 mio EUR oziroma v primeru, kadar dve ali več neodvisnih podjetij ustanovi skupno podjetje, ki opravlja vse funkcije samostojnega podjetja z daljšim trajanjem, če je letni promet, vsaj dveh v koncentraciji udeleženih podjetij skupaj z drugimi podjetji v skupini v predhodnem poslovnem letu na trgu Republike Slovenije, presejal 1 mio EUR.
15. Priglasitelj je navedel, da podatki o letnem prometu za leto 2020 še niso na voljo, zato je skladno s smernicami Komisije¹³ posredoval podatke o doseženem prometu v koncentraciji udeleženih in z njimi povezanih podjetij za predpreteklo leto. Iz priloženih finančnih podatkov priglasitelja ter javno dostopnih podatkov izhaja, da je podjetje ISTRABENZ PLINI skupaj z drugimi podjetji v skupini v letu 2019 na trgu Republike Slovenije doseglo skupni letni promet v višini 68.416.052 EUR. Letni promet podjetja GTG je v letu 2019 na trgu Republike Slovenije znašal 9.758.640 EUR. Letni promet podjetja ARDOKS pa je v letu 2019 znašal 2.464.114 EUR, pri čemer je bil celotni promet ustvarjen v Sloveniji.
16. Priglasitelj je podal predhodne ocene letnega prometa za leto 2020, iz katerih izhaja, da je bil promet priglasitelja skupaj z drugimi podjetji v skupini na slovenskem trgu v letu 2020 [REDACTED], medtem ko se promet prevzetih podjetij GTG (2019: 9.758.640 EUR; 2020: [REDACTED]) in ARDOKS (2019: 2.464.114 EUR; 2020: [REDACTED])
17. Agencija glede na navedeno ugotavlja, da je v obravnavanem primeru v obeh poslovnih letih, 2019 in 2020, presežen prag 35 mio EUR letnega prometa, določen v prvi alineji prvega odstavka 42. člena ZPOmK-1 ter hkrati prag 1 mio EUR letnega prometa prevzetega podjetja

¹² Obvestilo Komisije, odstavki od 54 do 61 in od 65 do 73.

¹³ Prečiščeno Obvestilo komisije o nadzoru v 170. odstavku, določa, da se, kadar pride do koncentracije podjetij v začetku leta, ko revidirani računovodski izkazi za zadnje računsko leto še niso na voljo, upoštevajo podatki, ki se nanašajo na leto pred tem (razen, če pride do prevelikih razlik med obema sklopoma podatkov in je uprava že potrdila končni osnutek podatkov za zadnje leto).

skupaj z drugimi podjetji v skupini na trgu Republike Slovenije, določen v drugi alineji prvega odstavka 42. člena ZPOmK-1.

18. Podrejenost koncentracije določbam ZPOmK-1 in s tem obveznost priglasitve Agenciji nastane, ko sta kumulativno izpolnjena oba pogoja – pravni in ekonomski. V primeru predmetne koncentracije sta izpolnjena oba pogoja, zaradi česar je zadevna koncentracija podrejena določbam ZPOmK-1.

C Pristojnost Agencije

19. Na podlagi tretjega odstavka 21. člena Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij¹⁴ (v nadaljevanju: Uredba ES o združitvah) nobena država članica ne sme uporabiti svojega nacionalnega prava o konkurenci za katero koli koncentracijo z razsežnostmi EU. Dolžnost Agencije¹⁵ je torej, da za vsako koncentracijo preveri, ali le-ta nima razsežnosti EU.¹⁶
20. Na podlagi drugega odstavka 1. člena Uredbe ES o združitvah ima koncentracija podjetij razsežnost EU, kadar: (a) vsa udeležena podjetja na svetovnem trgu skupno ustvarijo več kakor 5.000 mio EUR skupnega prometa, in (b) skupni promet na trgu EU vsakega od vsaj dveh udeleženih podjetij presega 250 mio EUR, razen če vsako od udeleženih podjetij ustvari več kakor dve tretjini svojega skupnega prometa na trgu EU v eni in isti državi članici. Koncentracija, ki ne doseže pragov iz drugega odstavka 1. člena Uredbe ES o združitvah, ima na podlagi tretjega odstavka 1. člena Uredbe ES o združitvah razsežnost EU, če: (a) vsa udeležena podjetja na svetovnem trgu skupno ustvarijo več kakor 2.500 mio EUR skupnega prometa, (b) vsa udeležena podjetja v vsaki od vsaj treh držav članic skupno ustvarijo več kakor 100 mio EUR skupnega prometa, (c) vsako od vsaj dveh udeleženih podjetij v vsaki od vsaj treh držav članic za namen odstavka (b) ustvari več kakor 25 mio EUR skupnega prometa in (d) skupni promet na trgu EU vsakega od vsaj dveh udeleženih podjetij presega 100 mio EUR, razen če vsako od udeleženih podjetij ustvari več kakor dve tretjini svojega skupnega prometa na trgu EU v eni in isti državi članici.
21. Agencija na podlagi predloženih podatkov priglasielja ugotavlja, da obravnavana koncentracija ne izpolnjuje meril za koncentracijo z razsežnostjo EU, ker v navedenem primeru nista izpolnjena pogoja iz točke b) drugega odstavka 1. člena ter iz točk c) in d) tretjega odstavka 1. člena Uredbe ES o združitvah. Skupni promet prevzetih podjetij GTG in ARDOKS na globalnem trgu je namreč v letu 2019 znašal le 14,3 mio EUR, v letu 2020 pa [REDACTED], kar pomeni, da niso izpolnjena merila niti po drugem odstavku 1. člena Uredbe ES o združitvah, niti po tretjem odstavku 1. člena Uredbe ES o združitvah. Glede na to, da morajo biti pogoji izpolnjeni kumulativno, iz obrazloženega sledi, da zadevna koncentracija nima razsežnosti EU, zato je izključna pristojnost za izvedbo presoje skladnosti zadevne koncentracije s pravili konkurence, na podlagi nacionalnega prava o konkurenci, na Agenciji.

¹⁴ UL L 24, 29.1.2004, str. 1–22.

¹⁵ Dolžnost izhaja tako iz načela lojalnosti, ki je opredeljeno v tretjem odstavku 4. člena Pogodbe o EU (UL C 326, 26.10.2012), kot tudi iz 21. člena Uredbe ES o združitvah.

¹⁶ Glej sodbo Sodišča EU z dne 14. julija 2006 v zadevi Endesa SA proti Komisiji, T-417/05, Zodl. 2006 str. II-2533, točki 99 in 100.

III. SKLADNOST KONCENTRACIJE S PRAVILI KONKURENCE

A Upoštevni proizvodni oziroma storitveni trg

22. Upoštevni proizvodni oziroma storitveni trg je v skladu s 7. točko 3. člena ZPOmK-1 definiran kot trg, ki praviloma vključuje vse tiste proizvode ali storitve, ki jih potrošnik ali uporabnik šteje za zamenljive ali nadomestljive glede na njihove lastnosti, ceno ali namen uporabe. Upoštevni proizvodni trg se lahko določi na podlagi zamenljivosti povpraševanja, zamenljivosti ponudbe, potencialne konkurence ter morebitnih ovir za vstop na trg.
23. Upoštevni geografski trg je v skladu z 8. točko 3. člena ZPOmK-1 definiran kot trg, ki praviloma vključuje območje, na katerem si konkurenti na upoštevnom proizvodnem oziroma storitvenem trgu medsebojno konkurirajo pri prodaji ali nakupu proizvodov ali storitev, na katerem so pogoji konkurence dovolj homogeni in ki ga je mogoče razlikovati od sosednjih območij, ker so pogoji konkurence na njih občutno drugačni. Dejavniki, ki so ključni pri presoji upoštevnege geografskega trga, so različne pravne zahteve, standardi, davčna bremena, transportni stroški, cenovne razlike med različnimi deli trga, tržne navade ipd.
24. Podjetje ISTRABENZ PLINI je dejavno na naslednjih področjih: (i) dobava tehničnih plinov (kisik, dušik, argon, ogljikov dioksid, vodik ipd.), ki se dobavljajo v plinskem (v jeklenkah ali po plinovodih) ali tekočem stanju (v rezervoarjih), odvisno od količine in uporabe; (ii) dobava UNP v rezervoarjih in jeklenkah; (iii) celostne energetske rešitve s storitvami strokovnega svetovanja, načrtovanja in izvedbe plinskega sistema, kot pomožne storitve pri dobavi različnih plinov in (iv) prodaja zemeljskega plina. PLINARNA MARIBOR je upravljavec distribucijskega sistema in dobavlja UNP in zemeljski plin.
25. Podjetje GTG dobavlja celoten spekter industrijskih plinov, specialnih plinov, plinov za prehransko industrijo in medicinskih plinov, kot so dušik, kisik, argon, helij, različne plinske mešanice, acetilen, ogljikov dioksid, vrsto gorilnih plinov, kot so acetilen, vodik in propan. Plini se običajno prodajajo v jeklenkah ali rezervoarjih. Podjetje GTG poleg tega dobavlja UNP, suhi led (zamrznjen ogljikov dioksid) in različne kemikalije. Podjetje ARDOKS se ukvarja s prodajo plinov, katere v celoti nabavi od podjetja GTG.
26. Agencija je glede na dejavnosti, ki jih opravljajo v koncentraciji udeležena podjetja in z njimi povezana podjetja in pri katerih bi lahko prišlo do horizontalnega ali vertikalnega prekrivanja, opredelila sledeče upoštevne trge: (i) trg prodaje/dobave tehničnih plinov, (ii) trg prodaje/dobave UNP in (iii) trg prodaje/dobave zemeljskega plina.

Trg prodaje/dobave tehničnih plinov

27. Tehnični plini se uporabljajo v različnih industrijskih procesih, od živilske, avtomobilske, kemične industrije do metalurgije, od obdelave kovin do rabe na področju varstva okolja, prehrane in medicine. Pridobivajo se iz zraka s fizikalnimi procesi ali pa kot stranski proizvodi pri proizvodnih procesih. Tehnični plini se dobavljajo v odvisnosti od karakteristik uporabe in količin, bodisi v plinastem stanju (jeklenke ali cevovodi) ali v tekočem stanju (utekočinjeni plini v rezervoarjih) z različnimi stopnjami čistosti.¹⁷
28. Priglasitelj v zvezi z opredelitvijo upoštevnege trgov na področju tehničnih plinov navaja prakso Evropske komisije (v nadaljevanju: Komisija), ki v svojih preteklih odločitvah¹⁸ loči med

¹⁷ Vir: <http://www.istrabenzplini.si/sl/products.cp2?cid=CD0779B5-21E3-6905-5919-294AD962ABCE&linkid=product>, vpogled z dne 23. 3. 2021.

¹⁸ Odločba Komisije: št. COMP/M.1641 – LINDE / AGA z dne 9. 2. 2000 in št. COMP/M.3314 - AIR LIQUIDE / MESSER z dne 15. 3. 2004.

industrijskimi, medicinskimi in specialnimi plini. Med industrijske pline šteje vse pline in plinske mešanice, pripravljene za široki spekter področij uporabe v industriji, med katerimi se največ uporabljajo: kisik, dušik, argon, ogljikov dioksid, acetilen in vodik ter različne mešanice teh plinov. Med medicinske pline sodita predvsem kisik in didušikov oksid (smejalni plin). Izvedena tržna analiza Komisije je pokazala, da je nadomestljivost med industrijskimi in medicinskimi plini na strani povpraševanja zelo omejena. Na strani ponudbe pa temu ni tako, saj tako industrijske kot medicinske pline proizvajajo in dobavljajo isti proizvajalci oziroma dobavitelji, razlika je bolj ali manj v postopkih zagotavljanja kvalitete, ki so za medicinske pline bolj regulirani in zahtevni. Komisija se glede odgovora na vprašanje, ali je potrebno medicinske pline obravnavati kot ločen trg, ni dokončno opredelila. Tudi priglasitelj ne vidi potrebe po ločevanju med industrijskimi in medicinskimi plini, ker po njegovi oceni dobava medicinskih plinov znaša le okoli [REDACTED] celotne dobave tehničnih plinov. Agencija je preko proizvodbe pri podjetjih, ki so konkurenti udeleženi podjetij v zadevni koncentraciji ugotovila, da znaša delež medicinskih in specialnih plinov skupaj manj kot 15 % celotne dobave tehničnih plinov. Ob upoštevanju ugotovitev Komisije, posredovanih podatkov konkurentov na slovenskem trgu in dejstva da so vsi konkurenti vključeni v dobavo medicinskih plinov se Agencija strinja z priglasiteljem in medicinske pline ter specialne pline ne obravnava ločeno.

29. Priglasitelj je navedel, da je Komisija v svojih preteklih odločitvah¹⁹ zavzela stališče, da zaradi različnih kemijskih in fizikalnih lastnosti posameznih tehničnih plinov, ki na splošno niso zamenljive, tudi različni tehnični plini med seboj niso zamenljivi, zato se šteje, da lahko načeloma vsak posamezni plin sodi na ločen proizvodni trg.
30. Priglasitelj navaja tudi, da je Komisija obravnavala različne načine dobave plinov in sicer: (i) dobava v tonah, opredeljena kot dobava velikih količin plina, ki presega 100 ton na dan in se dobavlja po cevovodih ali prek velikih obratov na sami lokaciji, (ii) dobava v rezervoarjih, opredeljena kot dobava količin med 20 in 100 ton na dan, ki se dobavlja s cestnimi ali železniškimi cisternami in (iii) dobava v jeklenkah, opredeljena kot dobava količin med 1 in 1.000 metričnih ton na mesec in pri tem ugotovila, da ti trije načini dobave predstavljajo ločene proizvodne trge. Vendar pa je Komisija priznala, da so ti trgi bolj ali manj medsebojno povezani, saj se proizvedeni plin v obratu lahko takoj porabi oziroma dobavi, lahko pa se v istem obratu tudi polni v rezervoarje, cisterne in jeklenke. Tako je Komisija v večih primerih ugotovila, da si pri določenih plinih različni načini dobave med seboj konkurirajo in s tem predstavljajo enotni proizvodni trg.²⁰
31. Priglasitelj v nadaljevanju predstavlja nekatere posebnosti slovenskega trga tehničnih plinov, ki po njegovem mnenju vplivajo na opredelitev upoštevanih proizvodnih trgov na območju Republike Slovenije, pri tem se opira na objavljeno publikacijo »Gasreport Europe – Slovenia«²¹ izdano leta 2020 s strani strokovnega medija Gasworld²² (v nadaljevanju: publikacija). Publikacija navaja, da ima pri dobavi tehničnega plina v Sloveniji prednost dobava embaliranega plina v jeklenkah, ki predstavlja približno 65 % delež prihodkov na celotnem trgu Republike Slovenije, na drugem mestu je dobava v rezervoarjih z okoli 20 % deležem, na tretjem mestu je dobava – oskrba na lokaciji, katere delež je približno 7 %. V Sloveniji obstajata le dva obrata za proizvodnjo tehničnih plinov, in sicer obrat podjetja skupine SOL na Jesenicah in obrat podjetja Messer v Škofji Loki. Večina tehničnih plinov pride v Slovenijo iz bližnjih proizvodnih obratov sosednjih držav Italije, Avstrije in Hrvaške. Ti plini se

¹⁹ Odločba Komisije: št. COMP/M.4141 – LINDE / BOC z dne 6. 6. 2006, št. COMP/M.1630 - AIR LIQUIDE / BOC z dne 18. 1. 2001, št. COMP/M.6504 – LINDE / AIR PRODUCTS HOMECARE z dne 18. 4. 2012, št. COMP/M.1641 – LINDE / AGA z dne 9. 2. 2000, št. COMP/M.3314 - AIR LIQUIDE / MESSER z dne 15. 3. 2004 in št. COMP/M.8480 – PRAXAIR / LINDE z dne 20. 8. 2018.

²⁰ Odločba Komisije št. št. COMP/M.1630 - AIR LIQUIDE / BOC z dne 18. 1. 2001, št. COMP/M.1641 – LINDE / AGA z dne 9. 2. 2000 in št. COMP/M.3314 - AIR LIQUIDE / MESSER z dne 15. 3. 2004.

²¹ Dokument št. 3061-3/2021-4.

²² Vir: <https://www.gasworld.com/>, posredovano s strani priglasitelja.

potem glede na potrebe trga dobavljajo končnim kupcem preko lokalnih polnilnih centrov po Sloveniji. Tako se v Sloveniji v tonah dobavljajo le omejene količine plinov in tudi v tem primeru je vprašljivo, ali bi jih lahko šteli za dobavo v tonah v smislu opredelitve Komisije, ki je upoštevala, da gre pri dobavi v tonah za količine, ki presegajo 100 t/dan. Priglasitelj predlaga, da se glede na način dobave loči trg dobave v rezervoarjih in trg dobave v jeklenkah.²³

32. Agencija je v svoji pretekli praksi²⁴ trg prodaje/dobave tehničnih plinov obravnavala najprej širše kot celoto in potem še ožje glede na različne načine dobave, in sicer je ločila dobavo v jeklenkah, zbirno dobavo (rezervoarji) in tonažo. Prišla je do zaključka, da dobave v tonah skorajda ni. Pri analizi ločenih trgov dobave v jeklenkah in dobave v rezervoarjih pa je prišla do podobnih ugotovitev, kot pri analizi širšega trga, kar pomeni da se položaj konkurentov na ožjih trgih dobave v jeklenkah in dobave v rezervoarjih ne razlikuje bistveno od položaja konkurentov na širšem trgu prodaje/dobave tehničnih plinov. Agencija je preko poizvedbe pri podjetjih, ki so konkurenti udeleženim podjetij v zadevni koncentraciji ugotovila, da tudi konkurenti vidijo potrebo po ločenem obravnavanju trga tehničnih plinov glede na način dobave, saj kupec lažje zamenja dobavitelja tehničnega plina v jeklenkah kot dobavitelja tehničnega plina v rezervoarjih. Jeklenke so standardizirane in ne terjajo nobene zahtevnejše inštalacije pri kupcu, ko se jeklenka izprazni jo kupec relativno enostavno zamenja z jeklenko drugega dobavitelja. Rezervoar praviloma inštalira dobavitelj, zato sprememba dobavitelja tehničnega plina v rezervoarjih praviloma terja tudi zamenjavo rezervoarja.²⁵
33. Glede posameznih vrst plinov, ki predstavljajo ločen trg, priglasitelj navaja, da gre v primeru Slovenije za relativno majhen trg, na katerem večina dobaviteljev plina svojim odjemalcem dobavlja celoten spekter plinov, udeleženci na trgu tekmujejo glede na odjemalce, ki jih oskrbujejo kot celoto in ne glede na določen plin. Priglasitelj zato predlaga, da se v zadevni koncentraciji kot upoštevni trg ne obravnavajo posamezni plini, ampak se kot upoštevni trg obravnava enoten trg vseh tehničnih plinov.
34. Glede na navedbe priglasitelja, njegovih konkurentov in preteklo prakso Agencije in Komisije pri obravnavi primerov s področja tehničnih plinov, Agencija v zadevni koncentraciji za potrebe presoje opredeljuje trg prodaje/dobave tehničnih plinov širše in tudi ožje ločeno glede na način dobave, in sicer kot trg prodaje/dobave tehničnih plinov v jeklenkah in trg prodaje/dobave tehničnih plinov v rezervoarjih. Agencija za enkrat še ne vidi potrebe, da bi posebej obravnavala tudi trg prodaje/dobave tehničnih plinov v tonah, za potrebe presoje zadevne koncentracije bo ta del trga priključila trgu prodaje/dobave tehničnih plinov v rezervoarjih.²⁶

Trg prodaje/dobave (UNP)

35. UNP je skupno ime za propan, butan in njuni mešanici v različnih razmerjih. Butan in propan sta stranska proizvoda pri predelavi nafte in zemeljskega plina. UNP je pri običajni temperaturi in nizkem tlaku v tekočem stanju, kar omogoča shranjevanje velike količine energije na majhnem prostoru. Kljub številnim tehničnim razlikam (različen tlak in vrelišče, ki določa način shranjevanja in pakiranja), sta butan in propan v večini primerov medsebojno zamenljiva in se uporabljata predvsem v gospodinjstvih za kuhanje, pa tudi za ogrevanje vode in prostorov, plinska svetila, klimatizacijo, kampiranje in v športu, z izjemo avtoplina, ki je vedno mešanica

²³ Dokument št. 3061-3/2021-1.

²⁴ Odločba Agencije št. 3061-15/2016-15 - SIAD / ISTRABENZ PLINI z dne 29. 8. 2016.

²⁵ Dokument št. 3061-3/2021-13.

²⁶ Na primer z novim obratom za proizvodnjo tehničnih plinov v Škofji Loki zgrajenim v industrijski coni Trata v letu 2018, se je podjetje Messer približalo velikemu porabniku kisika podjetju Knauf Insulation, ki se je s plinovodom povežalo s proizvajalcem kisika. Pred tem se je kisik v Škofjo Loko vozil s cisternami iz drugih držav in se za potrebe proizvodnje shranjeval v nameščenih rezervoarjih pri podjetju Knauf Insulation.

teh dveh plinov v določenem razmerju.²⁷

36. Pri opredelitvi trga UNP se priglasiatelj sklicuje na prakso Komisije²⁸, ki trg prodaje/dobave UNP glede na način dobave, namen uporabe in porabljeno količino, deli na tri različne trge, in sicer: (i) pakiran UNP, ki se prodaja v jeklenkah različnih dimenzij (od 5,5 do 35 kg), (ii) UNP, ki se prodaja v rezervoarjih za pretežno gospodinjsko uporabo in (iii) UNP, ki se prodaja v rezervoarjih za industrijsko uporabo. Komisija je menila, da je mogoče te tri trge razlikovati glede na način distribucije, uporabo in porabljene količine, vendar zaradi nejasnih meja med kriteriji delitve, teh trgov dokončno ni opredelila.
37. Priglasiatelj predlaga, da se za namen presoje zadevne koncentracije upoštevni proizvodni trg opredeli kot enoten trg UNP, razdeljen glede na način dobave. Po mnenju priglasiatelja kakršna koli nadaljnja delitev trga za presojo predmetne koncentracije ni potrebna, saj imata prevzeti podjetji na trgu UNP v Republiki Sloveniji zanemarljiv delež. Ker koncentracija na zadevnem trgu ne vzbuja pomislekov glede skladnosti s pravili konkurence, Agencija upoštevnega proizvodnega oziroma storitvenega trga dokončno ni opredelila.

Trg prodaje/dobave zemeljskega plina

38. Zemeljski plin je najčistejše fosilno gorivo z najmanjšo emisijo CO₂ pri izgorevanju, uporablja se za ogrevanje, hlajenje, kuhanje, za proizvodnjo električne energije in soproizvodnjo toplotne in električne energije, kot energent v tehnoloških postopkih, kot surovina v kemični industriji itd. Zemeljski plin se pridobiva iz podzemnih nahajališč, od koder nato po plinovodnih omrežjih v plinastem stanju potuje do končnih odjemalcev. Prenos in distribucijo zemeljskega plina opravljajo sistemski operaterji, katerih dejavnost je regulirana²⁹. V Sloveniji dejavnost operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina opravlja podjetje PLINOVODI d.o.o.³⁰, ki to dejavnost opravlja v obliki obvezne državne gospodarske javne službe. Dejavnost operaterja distribucijskega sistema zemeljskega plina pa se izvaja v obliki izbirne lokalne gospodarske javne službe, ki jo je v Sloveniji v letu 2019 izvajalo 13 operaterjev.³¹
39. Evropska komisija je v dosedanji praksi razlikovala med naslednjimi trgi na področju zemeljskega plina: (i) pridobivanje in proizvodnja, (ii) prenos (preko visokotlačnega plinovodnega omrežja), (iii) distribucija (preko nizkotlačnega plinovodnega omrežja), (iv) shranjevanje ter trgovanje in (v) dobava.³² Prodaja/dobava zemeljskega plina pa skladno s prakso Evropske komisije³³ vključuje (i) veleprodajni trg dobave zemeljskega plina, ki obsega prodajo plina preprodajalcem in trgovcem ter (ii) maloprodajni trg dobave zemeljskega plina, ki obsega prodajo končnim odjemalcem.
40. Podjetje ISTRABENZ PLINI v sektorju dobave zemeljskega plina deluje kot operater distribucijskega sistema in kot trgovec na maloprodajnem trgu zemeljskega plina. Priglasiatelj je imetnik 10 lokalnih komunalnih koncesij v Sloveniji, ki se izvajajo prek lokalnega in regionalnega plinskega omrežja, od vstopa v slovenski plinski sistem do dobave končnim odjemalcem. Medtem ko je distribucija zemeljskega plina regulirana dejavnost, ki jo nadzoruje Agencija za energijo, trgovanje oziroma prodaja zemeljskega plina poteka v skladu s tržnimi pogoji in ni regulirana s strani države.³⁴ Z distribucijo in prodajo/dobavo zemeljskega plina na

²⁷ Dokument št. 3061-3/2021-1.

²⁸ Odločba Komisije št. COMP/M.1628 - TOTALFINA / ELF z dne 9. 2. 2000.

²⁹ Energetski zakon (Uradni list RS, št. 17/14 in 81/15).

³⁰ Vir: <http://www.plinovodi.si/o-druzbi/>.

³¹ Vir: Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2019, dostopno na spletnih straneh Agencije za energijo.

³² Odločba Komisije št. COMP/M.3696 - E.ON/MOL z dne 21. 12. 2005.

³³ Odločbe Komisije št. COMP/M.5740 - GAZPROM/A2A/JV z dne 16. 6. 2010, št. COMP/M.6068 - ENI/ACEGASAPS/JV z dne 11. 4. 2011, št. COMP/M.8358 - MACQUARIE/NATIONAL GRID/GAS DISTRIBUTION BUSINESS OF NATIONAL GRID z dne 16. 3. 2017.

³⁴ Dokument št. 3061-3/2021-1.

slovenskem trgu se ukvarja priglasiatelj odvisno podjetje PLINARNA MARIBOR, ki po podatkih priglasiatelja dosega okoli [5-10] % tržni delež na maloprodajnem trgu prodaje/dobave zemeljskega plina. Največji ponudnik na zadevnem trgu v Sloveniji je podjetje Geoplin, ki je del skupine Petrol in katerega tržni delež je v letu 2019 znašal [50-60] %, sledijo mu podjetja GEN-I z [10-20] %, Adriaplin s [5-10] % in JP Energetika Ljubljana s [5-10] %³⁵.

41. Agencija podobno kot priglasiatelj ugotavlja, da je na trgu prodaje zemeljskega plina v Republiki Sloveniji prisoten zgolj priglasiatelj, ne pa tudi prevzeti podjetji. Stanje na navedenem trgu se po koncentraciji ne bo spremenilo, zato za presojo zadevne koncentracije opredelitev proizvodnega oziroma storitvenega trga ni potrebna.

B Upoštevni geografski trg

Trg prodaje/dobave tehničnih plinov

42. Komisija v svojih preteklih odločitvah glede dobave tehničnih plinov v rezervoarjih ugotavlja, da je le ta zaradi visokih stroškov transporta, ki predstavljajo med 10 in 20 % končne cene tehničnega plina ekonomsko smotrna znotraj omejenega geografskega območja. Pline kot so kisik, dušik in ogljikov dioksid je tako smotrno dostavljati na območju s polmerom do 200 km od mesta proizvodnje. Vodik, ki je dražji proizvod se prevaža do 400 km ter argon, ki je še dražji se prevaža vse do 800 km daleč od mesta proizvodnje. Glede dobave tehničnih plinov v jeklenkah pa Komisija ugotavlja, da le ta poteka na območju s polmerom do največ 150 km od mesta proizvodnje oziroma polnilnice.³⁶ Komisija tako v večini primerov ugotavlja, da gre za nacionalne trge. Poleg tega je Komisija menila, da bi se lahko ciljno območje razširilo tudi na kraje vzdolž meja, zato bi lahko trge obravnavali tudi širše in ne zgolj kot nacionalne. Priglasiatelj pri tem poudarja, da je dobava plina v Slovenijo v veliki meri odvisna od dobave iz tujine, kar po njegovem mnenju podpira tezo, da so trgi širši od nacionalnih. Glede na dejstvo, da je Slovenija geografsko majhna država, Agencija dopušča možnost širše opredelitve trga prodaje/dobave tehničnih plinov v jeklenkah in rezervoarjih, vendar v zadevni koncentraciji za potrebe presoje opredeljuje trg nacionalno.

Trg prodaje/dobave (UNP)

43. Komisija je v svojih prejšnjih odločitvah zavzela stališče, da je trg UNP po geografski razsežnosti nacionalen, pri čemer obsega območje v polmeru približno 200 km. Glede na velikost Slovenije in prejšnjih odločitev Komisije priglasiatelj meni, da gre za nacionalen trg. Ker koncentracija ne vzbuja pomislekov glede skladnosti s pravili konkurence, Agencija upoštevnege geografskega trga dokončno ni opredelila.

Trg prodaje/dobave zemeljskega plina

44. Agencija podobno kot priglasiatelj ugotavlja, da je na trgu prodaje zemeljskega plina v Republiki Sloveniji prisoten zgolj priglasiatelj, ne pa tudi prevzeti podjetji. Stanje na navedenem trgu se po koncentraciji ne bo spremenilo, zato za presojo zadevne koncentracije geografska opredelitev trga prodaje zemeljskega plina ni potrebna.

³⁵ Odločba Agencije št. 3061-11/2020-106 - PETROL / E3 z dne 28. 10. 2020.

³⁶ Odločba Komisije št. št. COMP/M.1630 - AIR LIQUIDE / BOC z dne 18. 1. 2001, št. COMP/M.1641 - LINDE / AGA z dne 9. 2. 2000, št. COMP/M.3314 - AIR LIQUIDE / MESSER z dne 15. 3. 2004 in št. COMP/M.4141 - LINDE / BOC z dne 6. 6. 2006

C Presoja koncentracije

45. V skladu z 11. členom ZPOmK-1 so prepovedane koncentracije, ki bistveno omejujejo učinkovito konkurenco na ozemlju Republike Slovenije ali njegovem znatnem delu, zlasti kot posledica ustvarjanja ali krepitev prevladujočega položaja. Agencija presoja koncentracije zlasti glede na tržni položaj v koncentraciji udeleženih podjetij, njihovo možnost za financiranje, strukturo trga, izbiro, ki jo imajo na voljo dobavitelji in uporabniki, ter njihov dostop do virov ponudbe oziroma do samega trga, obstoj morebitnih pravnih ali dejanskih vstopnih ovir, gibanje ponudbe in povpraševanja na upoštevni trgih, koristi vmesnih in končnih uporabnikov ter glede na tehnični in gospodarski razvoj pod pogojem, da je v korist potrošnikom in ne ovira konkurence.
46. Pri presoji koncentracije je Agencija najprej ugotavljala, ali prihaja do horizontalnega ali vertikalnega prekrivanja dejavnosti v koncentraciji udeleženih in z njimi povezanih podjetij ali delov podjetij na katerem od trgov, kjer le-ta nastopajo, ali do povezav, ki bi omejevale konkurenco na katerem od z njimi tesno povezanih trgov. Horizontalne koncentracije podjetij je mogoče opredeliti kot koncentracije, v katerih udeležena podjetja poslujejo na istih upoštevni trgih, za vertikalne koncentracije pa štejejo vse tiste koncentracije, v katerih so udeležena podjetja dejavna na različnih stopnjah oskrbne verige. Horizontalne združitve lahko bistveno ovirajo učinkovito konkurenco v primeru, če so pred združitvijo v koncentraciji udeležena podjetja bližnji konkurenti in se s koncentracijo odstrani pomemben konkurenčen pritisk med njimi, kar bi posledično povečalo tržno moč združenega subjekta in škodovalo učinkoviti konkurenci.

Horizontalno prekrivanje dejavnosti

47. Agencija je ugotovila, da v zadevni koncentraciji prihaja do horizontalnega prekrivanja dejavnosti v koncentraciji udeleženih in z njimi povezanih podjetij na območju Republike Slovenije na trgu prodaje/dobave tehničnih plinov in trgu prodaje/dobave UNP. Na obeh trgih so dejavni tako priglasiatelj, kot tudi obe prevzeti podjetji.
48. Agencija je presoji koncentracije izvedla na podlagi podatkov, posredovanih s strani priglasiatelja³⁷, na podlagi javno dostopnih podatkov, na podlagi podatkov posredovanih s strani podjetij konkurentov³⁸, ter na podlagi podatkov in informacij posredovanih s strani kupcev priglasiatelja in kupcev obeh prevzetih podjetij.³⁹

Trg prodaje/dobave tehničnih plinov

49. Z vidika konkurence po Smernicah o presoji horizontalnih združitve na podlagi uredbe sveta o nadzoru koncentracij podjetij (v nadaljevanju: Smernice o horizontalnih združitvah)⁴⁰ tržni deleži in stopnje koncentracije zagotavljajo prve koristne podatke o strukturi trga ter pomembnosti vseh podjetij udeleženih v koncentraciji in njihovih konkurentov in so preliminarni kazalci, ki pogojujejo poglobljeno analizo, sami po sebi pa ne podajajo domneve o obstoju ali odsotnosti problemov koncentracije⁴¹. Presojati je treba, ali bo s koncentracijo ustvarjena tržna struktura ob ostalih ekonomskih parametrih lahko povzročila bistveno omejevanje učinkovite konkurence. Pri tem je ključna tudi opredelitev upoštevnega trga, saj ima preširoko opredeljen upoštevni trg lahko za posledico nižji tržni delež vpletenega podjetja, ki se mu pripisuje manjša

³⁷ Dokument št. 3061-3/2021-1, dokument št. 3061-3/2021-7 in dokument št. 3061-3/2021-70.

³⁸ Dokument št. 3061-3/2021-9, dokument št. 3061-3/2021-11, dokument št. 3061-3/2021-13, dokument št. 3061-3/2021-14, dokument št. 3061-3/2021-15, dokument št. 3061-3/2021-16, dokument št. 3061-3/2021-22.

³⁹ Agencija je posredovala vprašalnike 11-im kupcem priglasiatelja in prevzetih podjetij in prejela odgovore s strani vseh 11-ih kupcev.

⁴⁰ Uradni list EU št. C 31/5 z dne 5. 2. 2004.

⁴¹ Smernice o horizontalnih združitvah, odstavek 21.

tržna moč, s čimer se lahko spregleda protikonkurenčne vplive, nasprotno pa preozko opredeljeni upoštevni trgi lahko vodijo do sklepanja o preveliki tržni moči, enako velja pri ugotavljanju stopnje koncentracije.⁴² Agencija je zadevno koncentracijo na upoštevem trgu prodaje/dobave tehničnih plinov presojala tako na širše kot na obeh ožje opredeljenih trgih.

50. Na podlagi pridobljenih podatkov Agencija ugotavlja, da so na trgu prodaje/dobave tehničnih plinov, poleg priglasiatelja in obeh prevzetih podjetij, dejavna še naslednja podjetja: Messer Slovenija d.o.o. (v nadaljevanju: Messer), SPG – SOL plin Gorenjska d.o.o. in TPJ Tehnični plini Jesenice d.o.o., kateri sta obe del italijanske skupine podjetij SOL Group (v nadaljevanju: SOL), SAPIO PLINI tehnični in medicinski plini d.o.o. (v nadaljevanju: SAPIO) in še nekaj podjetij kot so: EMPOR d.o.o., ETIS d.o.o., Samal d.o.o., ASTAREA d.o.o., BUTAN PLIN d.d., INA SLOVENIJA d.o.o., TRIMER d.o.o., FRAMA trgovina d.o.o., PAM d.o.o., katerim prodaja tehničnih plinov ni glavna dejavnost in katerih skupni tržni delež po oceni Agencije, znaša okoli 5%.
51. Tabela 1: Vrednostni obseg prodaje na širšem trgu prodaje/dobave tehničnih plinov ter tržni deleži na navedenem trgu v letih od 2018 do 2020

Podjetje	2018		2019		2020	
	v 000 EUR	v %	v 000 EUR	v %	v 000 EUR	v %
ISTRABENZ PLINI	██████	[10-20]	██████	[10-20]	██████	[10-20]
GTG+ARDOKS	██████	[10-20]	██████	[10-20]	██████	[10-20]
Messer	██████	[40-50]	██████	[40-50]	██████	[30-40]
SOL	██████	[10-20]	██████	[10-20]	██████	[10-20]
SAPIO	██████	[0-5]	██████	[0-5]	██████	[0-5]
ostali	██████	[5-10]	██████	[0-5]	██████	[0-5]
skupaj	██████	100,0	██████	100,0	██████	100,0
ISTRABENZ PLINI + GTG + ARDOKS	██████	[30-40]	██████	[30-40]	██████	[30-40]

Vir: podatki priglasiatelja in podatki poslani s strani podjetij konkurentov.⁴³

52. Iz tabele 1 je razvidno, da sta bila priglasiatelj in obe prevzeti podjetji v letu 2020 ██████ dobavitelj tehničnih plinov v Republiki Sloveniji.⁴⁴ Z združitvijo bodo v koncentraciji udeležena podjetja in z njimi povezana podjetja postala ██████ dobavitelj tehničnih plinov v Sloveniji, s čimer se bodo močno približala ██████, to je podjetju Messer. Podjetji SOL in SAPIO bosta po združitvi ohranili svoji mesti. Medtem, ko se tržni delež prevzetih podjetij v opazovanem obdobju ne spreminja, tržni delež priglasiatelja ██████, kar vpliva na ██████ skupnega tržnega deleža v koncentraciji udeleženih podjetij. Celotna prodaja tehničnih plinov se je v letu 2019 v primerjavi z letom 2018, povečala ██████, potem pa se je v letu 2020, zaradi negativnih učinkov epidemije COVID-19 spet vrnila na nivo iz leta 2018.

⁴² Grilc, et al., ZPOmK-1 s komentarjem. Ljubljana: GV Založba, 2009, strani 191 in 192.

⁴³ Dokument št. 3061-3/2021-1, dokument št. 3061-3/2021-7, dokument št. 3061-3/2021-9, dokument št. 3061-3/2021-11, dokument št. 3061-3/2021-13.

53. Tabela 2: Vrednostni obseg prodaje na trgu prodaje/dobave tehničnih plinov v jeklenkah ter tržni deleži na navedenem trgu v letih od 2018 do 2020

Podjetje	2018		2019		2020	
	v 000 EUR	v %	v 000 EUR	v %	v 000 EUR	v %
ISTRABENZ PLINI	██████	[10-20]	██████	[20-30]	██████	[20-30]
GTG+ARDOKS	██████	[10-20]	██████	[10-20]	██████	[10-20]
Messer	██████	[30-40]	██████	[30-40]	██████	[30-40]
SOL	██████	[10-20]	██████	[10-20]	██████	[10-20]
SAPIO	██████	[5-10]	██████	[0-5]	██████	[0-5]
ostali	██████	[10-20]	██████	[5-10]	██████	[5-10]
skupaj	██████	100,0	██████	100,0	██████	100,0
ISTRABENZ PLINI + GTG + ARDOKS	██████	[30-40]	██████	[30-40]	██████	[30-40]

Vir: podatki priglasitelja in podatki poslani s strani podjetij konkurentov.⁴⁵

54. Iz tabele 2 je razvidno, da sta bila priglasitelj in obe prevzeti podjetji v letu 2020 ██████ dobavitelj tehničnih plinov v jeklenkah v Republiki Sloveniji. Z združitvijo bodo v koncentraciji udeležena podjetja in z njimi povezana podjetja postala ██████ dobavitelj tehničnih plinov v jeklenkah v Republiki Sloveniji, ██████ podjetje Messer ██████ mesto. Podjetji SOL in SAPIO bosta po združitvi ohranili svoji mesti. Agencija glede na javno dostopne podatke in podatke priglasitelja ocenjuje, da ostala podjetja dobavljajo tehnične pline zgolj v jeklenkah. Posledično znaša tržni delež ostalih podjetij okoli 10 %. Medtem, ko tržni delež prevzetih podjetij v opazovanem obdobju ██████, tržni delež priglasitelja ██████, kar vpliva na ██████ skupnega tržnega deleža v koncentraciji udeleženih podjetij.
55. Tabela 3: Vrednostni obseg prodaje na trgu prodaje/dobave tehničnih plinov v rezervoarjih ter tržni deleži na navedenem trgu v letih od 2018 do 2020

Podjetje	2018		2019		2020	
	v 000 EUR	v %	v 000 EUR	v %	v 000 EUR	v %
ISTRABENZ PLINI	██████	[10-20]	██████	[10-20]	██████	[10-20]
GTG+ARDOKS	██████	[20-30]	██████	[20-30]	██████	[20-30]
Messer	██████	[40-50]	██████	[40-50]	██████	[40-50]
SOL	██████	[20-30]	██████	[10-20]	██████	[10-20]
SAPIO	██████	[0-5]	██████	[0-5]	██████	[0-5]
ostali	██████	[0-5]	██████	[0-5]	██████	[0-5]
skupaj	██████	100,0	██████	100,0	██████	100,0
ISTRABENZ PLINI + GTG + ARDOKS	██████	[30-40]	██████	[30-40]	██████	[30-40]

Vir: podatki priglasitelja in podatki poslani s strani podjetij konkurentov.⁴⁶

56. Iz tabele 3 je razvidno, da je bil priglasitelj v letu 2020 na ██████ mestu, obe prevzeti podjetji skupaj pa sta bili na ██████ mestu po velikosti tržnega deleža na trgu prodaje/dobave tehničnih plinov v rezervoarjih v Republiki Sloveniji. Z združitvijo bodo v koncentraciji udeležena podjetja in z njimi povezana podjetja postala ██████ dobavitelj tehničnih

⁴⁵ Dokument št. 3061-3/2021-1, dokument št. 3061-3/2021-7, dokument št. 3061-3/2021-9, dokument št. 3061-3/2021-11, dokument št. 3061-3/2021-13.

⁴⁶ Dokument št. 3061-3/2021-1, dokument št. 3061-3/2021-7, dokument št. 3061-3/2021-9, dokument št. 3061-3/2021-11, dokument št. 3061-3/2021-13.

plinov v **rezervoarjih** v Republiki Sloveniji, s čimer se [REDACTED] na trgu, to je podjetju Messer. Podjetji SOL in SAPIO bosta po združitvi ohranili svoji mesti. Ostala podjetja ne dobavljajo tehničnih plinov v rezervoarjih. Medtem, ko tržni delež priglasiatelja v opazovanem obdobju [REDACTED], tržni delež prevzetih podjetij [REDACTED], kar vpliva na [REDACTED] skupnega tržnega deleža v koncentraciji udeleženih podjetij.

57. Agencija ugotavlja, da v vseh treh letih opazovanega obdobja razmerje med vrednostnim obsegom prodaje na trgu prodaje/dobave tehničnih plinov v **jeklenkah** in vrednostnim obsegom prodaje na trgu prodaje/dobave tehničnih plinov v **rezervoarjih** znaša približno pol/pol, s tem, da je pri rezervoarjih vključena tudi dobava tehničnih plinov po plinovodu iz bližnjih proizvodnih obratov, katere delež po oceni Agencije znaša manj kot 10 % vsega prometa s tehničnimi plini v Republiki Sloveniji.
58. Agencija ugotavlja, da je imelo podjetje Messer v letu 2020 s skoraj [40-50] % tržnim deležem največjo tržno moč na širšem trgu prodaje/dobave tehničnih plinov v Republiki Sloveniji, njegov največji konkurent podjetje GTG+ARDOKS [REDACTED] sledila so mu podjetja ISTRABENZ PLINI z [10-20] %, SOL z [10-20] % in SAPIO z [0-5] % tržnim deležem. Po izvedeni koncentraciji bi podjetje Messer ohranilo največjo tržno moč, saj bi po tržnem deležu ostalo vodilno podjetje, na drugem mestu bi se mu močno približalo združeno podjetje z [30-40] % tržnim deležem, kar bi pomenilo, da bi bila na zadevnem trgu dva močna ponudnika, ki bi obvladovala več kot [70-80] % zadevnega trga in nekaj manjših ponudnikov.
59. Podobno stanje je na ožjem trgu prodaje/dobave tehničnih plinov v **rezervoarjih**, kjer združeno podjetje z [30-40] % ravno tako [REDACTED] Messer. Na ožjem trgu prodaje/dobave tehničnih plinov v **jeklenkah** se bo po združeno podjetje z doseženim tržnim deležem [30-40] % [REDACTED], podjetje Messer bo s [30-40] % tržnim deležem [REDACTED] podjetja SOL, Sapio in ostala podjetja, ki dosejajo skupaj nekaj manj kot [20-30] % dosežene prodaje v letu 2020.
60. Večji ko je tržni delež, večja je verjetnost, da ima podjetje tržno moč in večji ko je porast tržnega deleža, bolj je verjetno, da bo združitev povzročila bistveno povečanje tržne moči. Povečana tržna moč pomeni sposobnost enega ali več podjetij donosno povišati cene, zmanjšati proizvodnjo, izbiro ali kakovost proizvodov in storitev. Zelo visoki tržni deleži (50 % ali več) so sami po sebi dokaz za obstoj prevladujočega položaja na trgu, je pa Evropska komisija v nekaj primerih obravnavala združitve, katerih posledica so bila podjetja s tržnim deležem med 40 in 50 % in v nekaterih primerih pod 40 %, ki bi lahko privedle do ustvarjanja ali krepitve prevladujočega položaja⁴⁷.
61. Agencija je v nadaljevanju izvedla izračun Herfindahl-Hirschmanovega indeksa (v nadaljevanju: HHI)⁴⁸, in sicer tako za širši trg, kot tudi za oba ožja trga prodaje/dobave tehničnih plinov v Republiki Sloveniji. HHI se uporablja kot kazalec stopnje tržne koncentracije in zagotavlja koristne podatke o stanju na področju konkurence. HHI se izračuna tako, da se seštejejo kvadrati posameznih tržnih deležev vseh podjetij na trgu. HHI daje sorazmerno večjo težo tržnim deležem večjih podjetij. Čeprav je najbolje vključiti vsa podjetja, pomanjkanje podatkov o zelo majhnih podjetjih ne more biti pomembno, ker taka podjetja nimajo bistvenega vpliva na HHI. Medtem, ko lahko da absolutna vrednost HHI začetni podatek o konkurenčnem

⁴⁷ Smernice o horizontalnih združitvah, odstavek 17

⁴⁸ HHI – Herfindal-Hirschmanov indeks je merilo za velikost podjetij v odnosu do celotne panoge in je indikator stopnje konkurenčnosti med podjetji. Njegova vrednost se nahaja med 0 in 10000. Višji kot je indeks, višja je stopnja koncentracije in nižji kot je indeks, nižja je stopnja koncentracije tržne moči. Na podlagi vrednosti indeksa je mogoče sklepati na konkurenčnost v panogi. Višje vrednosti so lahko znak manjše konkurenčnosti, in obratno, nižje vrednosti lahko pomenijo višjo konkurenčnost (Vir: Grilc Peter et al: Zakon o preprečevanju omejevanja konkurence (ZPOmK-1): s komentarjem, Ljubljana: GV Založba, 2009, stran 191).

pritisku na trgu po združitvi, je sprememba HHI (znana kot »delta«) koristen približek spremembe v koncentraciji, ki je neposredna posledica združitve.⁴⁹ Iz ustaljene prakse Komisije izhaja, da v primeru horizontalnih združitvev na trgu, kjer je po združitvi HHI pod 1000, običajno ni potrebna poglobljena analiza. Malo verjetno je tudi, da bi horizontalne koncentracije bistveno ovirale učinkovito konkurenco v primerih, ko je HHI po združitvi med 1000 in 2000 in delta pod 250 ali v primerih, ko je HHI po združitvi nad 2000 in delta pod 150⁵⁰. Agencija izračunane indekse prikazuje v naslednji tabeli.

62. Tabela 4: HHI na trgih prodaje/dobave tehničnih plinov na območju Republike Slovenije za leto 2020

HHI	2020	Širši trg	Prodaja/dobava v jeklenkah	Prodaja/dobava v rezervoarjih
pred koncentracijo		2.525	2.282	2.998
po koncentraciji		3.219	2.997	3.569
sprememba HHI (delta)		694	715	571

Vir: Izračun Agencije na podlagi podatkov iz tabele 1, 2 in 3.

63. Iz tabele 4 je razvidno, da izračunane vrednosti HHI tako na širšem trgu prodaje/dobave tehničnih plinov, kot tudi na obeh ožjih trgih presegajo mejo 2000 in sicer tako pred združitvijo, kot tudi po združitvi v koncentraciji udeleženih podjetij. Slednje pomeni, da gre za visoko koncentrirane trge, na katerih nastopajo štirje večji ponudniki, en manjši ponudnik in nekaj ostalih ponudnikov, kateri ponujajo samo določene tehnične pline s katerimi zaokrožajo svojo ponudbo. Razlika v stopnji koncentracije trga bo po izvedbi predmetne koncentracije zelo visoka, saj znaša sprememba HHI tako na širše, kot na obeh ožje opredeljenih trgih, več kot 500, kar pomeni, da bi koncentracija glede na kazalec stopnje koncentracije trga (HHI) lahko vzbujala konkurenčno pravne pomisleke, zato je Agencija v nadaljevanju preučila še druge dejavnike, ki so pomembni za ugotavljanje tržne moči združenega podjetja in stanja konkurence na zadevnih trgih.

Presoja enostranskih in koordiniranih učinkov na trgu prodaje/dobave tehničnih plinov

64. Obstajata dva glavna načina po katerih lahko horizontalne združitve bistveno ovirajo učinkovito konkurenco, zato Agencija presoja, če bi spremembe na trgu, nastale z združitvijo, imele za posledico katerega od navedenih učinkov, in sicer ali (i) zadevna združitve lahko povzroči horizontalne enostranske učinke na trgu prodaje/dobave tehničnih plinov, če imajo udeleženci v koncentraciji po združitvi bistveno povečanje tržne moči, in s tem možnost odprave in/ali zmanjšanja konkurenčnega pritiska, ter spodbudo, da zvišajo zaračunano ceno ali zmanjšajo kakovost ponujenih proizvodov, ali (ii) če se poveča verjetnost, da bodo podjetja na trgu po združitvi uskladila ravnanja in dvignila cene tehničnih plinov, kar bi pomenilo koordinirane protikonkurenčne učinke.

Enostranski protikonkurenčni učinki

65. Združitve lahko bistveno ovira učinkovito konkurenco na trgu z odpravo znatnega konkurenčnega pritiska za enega prodajalca ali več prodajalcev, ki posledično povečajo tržno moč. Najbolj neposredni učinek združitve je izguba konkurence med podjetji, ki se združujejo. Če bi na primer pred združitvijo eno od podjetij, ki se združuje, dvignilo svoje cene, bi izgubilo del prodaje v korist drugega podjetja, ki se združuje. Z združitvijo se ta posebna omejitev odpravi. Tudi podjetja na istem trgu, ki se ne združujejo, imajo lahko korist od združitve zaradi

⁴⁹ Horizontalne smernice, odst. 16.

⁵⁰ Horizontalne smernice, odst. 19 in 20.

zmanjšanja konkurenčnega pritiska, ki je posledica združitve, ker lahko povečanje cen pri podjetjih, ki se združujejo, preusmeri del povpraševanja h konkurenčnim podjetjem, ki ugotovijo, da se jim splača povečati svoje cene. Zmanjšanje tega konkurenčnega pritiska lahko privede do bistvenih zvišanj cen na upoštevem trgu.⁵¹

66. Agencija ugotavlja, da bo pri zadevni koncentraciji prišlo do pomembnega zmanjšanja konkurenčnega pritiska na priglasiatelja, ker bo le ta pridobil kontrolo nad dvema konkurentoma, [REDACTED] [10-20] % tržni delež. Slednje pomeni, da bo združitev povzročila bistveno povečanje tržne moči priglasiatelja. Čeprav dajejo tržni deleži in porasti tržnih deležev samo prve podatke o tržni moči in povečanju tržne moči, so navadno pomembni dejavniki pri presoji.⁵² Agencija v nadaljevanju presoja možnosti kupcev za zamenjavo dobavitelja tehničnih plinov, pri tem se opira predvsem na podatke in informacije anketiranih kupcev tehničnih plinov⁵³ ter tudi na javno dostopne podatke ter podatke in informacije podane s strani priglasiatelja.
67. Kot že omenjeno v točki 32 kupec praviloma lažje zamenja dobavitelja tehničnega plina v jeklenkah kot dobavitelja tehničnega plina v rezervoarjih. Agencija je kupce tehničnih plinov vprašala glede ročnosti pogodb in glede možnih omejitev pri zamenjavi dobavitelja plinov v jeklenkah in dobavitelja plina v rezervoarjih. Pri jeklenkah je 7 anketirancev navedlo, da so pogodbe brez ročnosti, se pravi sklenjene za nedoločen čas, ostali 4 so navedli ročnost od enega leta do štirih let. Omejitev glede zamenjave dobavitelja plina v jeklenkah praktično ni, odpovedni roki so kratki. Pri rezervoarjih so 4 anketiranci navedli, da so pogodbe brez ročnosti, ostali so navajali ročnost pogodb od enega leta pa vse do petih let. Dolgoročne pogodbe je možno predčasno prekiniti, pri tem se je potrebno držati odpovednih rokov, ki trajajo od 90 dni do 6 mesecev, glavni izziv predstavlja zamenjava rezervoarjev, ki so v večini v lasti dobaviteljev. Agencija na podlagi prejetih informacij kupcev zaključuje, da je dobavitelja tehničnih plinov lažje in predvsem hitreje zamenjati pri dobavi plinov v jeklenkah, medtem ko zamenjava dobavitelja tehničnih plinov v rezervoarjih ni tako hitra in enostavna. Od 11 anketiranih kupcev so v zadnjih 5 letih 4 kupci zamenjali dobavitelja tehničnih plinov. Razlog za relativno malo menjav dobavitelja je dejstvo, da predvsem večjim kupcem zanesljiva dobava kvalitetnih tehničnih plinov predstavlja strateško pomembno področje za njihovo dejavnost. Anketirani kupci nabavljajo tehnične pline pri 7 različnih dobaviteljih, ki so prisotni na trgu Republike Slovenije. S prevzemom podjetij GTG in ARDOKS s strani podjetja ISTRABENZ PLINI se bo njihovo število zmanjšalo na pet. Ker se krči število največjih dobaviteljev iz štirih na tri, so nekateri kupci izrazili zaskrbljenost glede zadostnega števila kvalitetnih dobaviteljev tehničnih plinov po zadevni združitvi. Večina anketiranih kupcev pa še vedno meni, da bodo imeli tudi po združitvi dovolj izbire, nekateri od njih, predvsem tisti, ki so locirani bližje meji, vidijo možnosti v uvozu iz bližnjih držav od dobaviteljev kot so: Air liquide, Basf in INA, en kupec vidi možnost tudi v vzpostavitvi lastne proizvodnje tehničnega plina na svoji lokaciji.

Struktura ponudbe in povpraševanja, ovire za vstop na trg

68. Na strani ponudbe tehničnih plinov so do leta 2005 slovenski trg s tehničnimi plini oskrbovala predvsem tri podjetja Messer, Linde in priglasiatelj. V tem času je bilo dejavno tudi podjetje SOL, ki je po vzpostavitvi lastne proizvodne enote za ločevanje zraka v letu 2005 znatno povečalo svojo prisotnost na slovenskem trgu. Tudi podjetje Messer je povečalo svojo prisotnost z izgradnjo drugega tovrstnega obrata v Sloveniji na Trati pri Škofji Loki.⁵⁴ Še vedno

⁵¹ Smernice o horizontalnih združitvah, odstavek 24.

⁵² Smernice o horizontalnih združitvah, odstavek 27.

⁵³ Agencija je anketirala 11 podjetij, ki predstavljajo največje kupce tehničnih plinov priglasiatelja in obeh prevzetih podjetij.

⁵⁴ Pri obeh obrati gre za tako imenovano primarno proizvodnjo zračnih plinov z metodo ločevanja zraka pri kateri se proizvajajo plini kisik, dušik in argon.

pa se večino tehničnih plinov v Slovenijo uvozi iz bližnjih držav. Za zagotavljanje potreb po tehničnih plinih v jeklenkah ima priglasitelj skupaj z obema prevzetima podjetjema na teritoriju Slovenije postavljene 3 polnilnice, ostali konkurenti pa 4 polnilnice.⁵⁵ Priglasitelj ocenjuje, da se že sedaj določeni tehnični plini uvažajo v Slovenijo iz sosednjih držav od dobaviteljev, ki imajo proizvodne obrate in polnilnice locirane vse do 300 km od slovenske meje, pri tem omenja dobavitelje Agatex Austria, AIR LIQUIDE Austria in WESTFALEN Austria.

69. Kar zadeva končne uporabnike, na slovenskem trgu prevladujeta sektor splošne proizvodnje, ki na strani povpraševanja predstavlja okoli 50 % trga glede na vrednost prodaje in sektor metalurgije, ki predstavlja okoli 25 % trga. Sektor metalurgije potrebuje velike količine dušika in kisika, medtem ko se sektorju splošne proizvodnje (avtomobilska industrija, sestavni deli, električna oprema...) dobavljajo manjše količine plina, vendar dražje pline, kot so argon, ogljikov dioksid in acetilen. Kemični in medicinski sektor predstavlja okoli 10 % trga, med večjimi porabniki so še podjetja živilskega sektorja, ki nabavljajo predvsem ogljikov dioksid in suhi led. Ostali manjši porabniki so podjetja iz sektorja elektronike ter podjetja, ki se ukvarjajo s predelavo stekla, papirja in odpadnih voda.⁵⁶
70. Zaradi nevarnih lastnosti tehničnih plinov, so dejavnosti povezane s tehničnimi plini močno regulirane. Za področje tehničnih plinov so predpisani številni standardi, pravilniki in postopki, ki regulirajo opremo za tehnične pline, proizvodnjo, transport, skladiščenje in uporabo tehničnih plinov, vse s ciljem varnega rokovanja s plini in preprečitvijo posledic, ki bi zaradi neprimernega ravnanja s plini lahko nastale za okolje in ljudi. Zakonodaja, vsaj tehnični standardi, so v veliki meri usklajeni po vsej Evropski uniji (v nadaljevanju: EU), zato bi lahko kateri koli konkurent, ki je že prisoten v drugih državah članicah EU, precej enostavno premagal pravne ovire, saj za potrebna dovoljenja in licence lahko zaprosi vsakdo, ki izpolnjuje zahteve in tehnične standarde.⁵⁷ Priglasitelj kot primer omenja italijanskega konkurenta Sapio, ki je začel ponujati tehnične pline na slovenskem trgu leta 2003, šele leta 2009 pa je v Sloveniji odprl lastno polnilnico jeklenk, slednje pomeni, da je lahko šest let dobavljal tehnične pline iz Italije, kjer ima proizvodne obrate in polnilnico. Priglasitelj omenja naslednje konkurente, ki bi lahko v kratkem na podoben način vstopili na slovenski trg, in sicer globalno podjetje Air Liquide, ki je močno prisotno v Avstriji in Italiji, od koder bi se zaradi svoje velikosti in razpoložljivih virov zlahka razširilo v Slovenijo, podjetja Tyczka Industrie-Gase, Westfalen Grupe in Riessner-Gase GmbH, ki so prisotna v sosednjih in bližnjih državah ter podjetji General Gas Srl in Tazzetti S.p.A. iz Italije, ki delujeta na področju hladilnih plinov.
71. Agencija ugotavlja, da čeprav obstajajo nekatere ovire za vstop, te niso nepremostljive. Nedavni vstopi in obstoj majhnih konkurentov na slovenskem trgu potrjujejo, da ovire niso take, da bi potencialnim konkurentom preprečile vstop na upoštevne trge.

Koordinirani protikonkurenčni učinki

72. Za usklajevanje je verjetneje, da se pojavi na trgih, kjer je sorazmerno preprosto doseči skupen dogovor o pogojih usklajevanja. Poleg tega so za trajno usklajevanje potrebni trije pogoji. Prvič, podjetja, ki se usklajujejo, morajo biti sposobna zadovoljivo spremljati, ali so izpolnjeni pogoji usklajevanja. Drugič, zaradi discipline je potrebna neka oblika verodostojnega mehanizma odvratanja. Tretjič, odzivi zunanjih, to je sedanjih in prihodnjih konkurentov, ki ne sodelujejo pri usklajevanju, pa tudi kupcev, ne bi smeli ogrožati rezultatov usklajevanja.⁵⁸

⁵⁵ Dokument št. 3061-3/2021-1 in dokument št. 3061-3/2021-70.

⁵⁶ Dokument št. 3061-3/2021-1 in dokument št. 3061-3/2021-70.

⁵⁷ Dokument št. 3061-3/2021-1.

⁵⁸ Smernice o presoji horizontalnih združitvev, odstavek 41.

73. Agencija ugotavlja, da bo s koncentracijo nastala oligopolna struktura trga, ki povečuje možnosti za usklajevanje konkurenčnega ravnanja na trgu, vključno s povečano možnostjo tihega usklajevanja, kar bi lahko privedlo do zvišanj cen na zadevnih upoštevnihih trgih. Oligopolni trg je trg z omejenim številom velikih podjetij, na katerem so lahko zaradi ravnanja enega podjetja, ki ima precejšen vpliv na skupne tržne pogoje in s tem posredno na položaj vseh drugih podjetij, podjetja medsebojno odvisna. Pri presoji verjetnosti koordiniranih protikonkurenčnih učinkov je treba upoštevati vse ustrezne razpoložljive informacije o značilnostih zadevnih trgov, vključno s strukturnimi lastnostmi in preteklim ravnanjem podjetij.⁵⁹
74. Smernice o presoji horizontalnih združitve navajajo več dejavnikov, ki povečujejo verjetnost usklajevanj, in sicer: (i) stabilno gospodarsko okolje, (ii) lažje je usklajevanje o ceni enotnega, homogenega proizvoda oziroma storitve, (iii) na trgih, kjer je pomembna inovativnost je usklajevanje težje, (iv) večja preglednost trga, (v) lažje je doseči dogovor o pogojih usklajevanja, če so podjetja razmeroma simetrična glede strukture stroškov, tržnih deležev, stopnje zmogljivosti in stopnje vertikalnega povezovanja, (vi) strukturne povezave, kakor so navzkrižni deleži ali udeležba v skupnih podjetjih ali razna združenja podjetij (možnost komunikacije in izmenjave informacij).⁶⁰
75. Priglasitelj navaja, da je trg oskrbe s tehničnimi plini odvisen od zahtev kupcev, ki prihajajo iz različnih panog in vse bolj povprašujejo po specifičnih visokotehnoloških aplikacijah tehničnih plinov. Na trgu je kar nekaj velikih kupcev, ki imajo precejšnjo kupno moč in s tem tudi veliko pogajalsko moč v razmerju do ponudnikov tehničnih plinov. Veliki porabniki tehničnih plinov zahtevajo stalno oskrbo, vendar kljub temu iščejo najugodnejšo ceno in najboljšo storitev, pri tem dobavitelja po potrebi zamenjajo, ali pa hkrati sodelujejo z večimi dobavitelji. Priglasitelj ocenjuje, da gre za dokaj dinamičen trg, na katerem obstaja močna konkurenca, konkurenčni pritiski pa prihajajo tudi iz sosednjih držav. Trenutno je gospodarstvo še vedno pod vplivom epidemije COVID-19, dejavnosti pa se počasi vračajo v stanje pred epidemijo. Vse spremembe, ki jih je povzročila epidemija COVID-19, so se občutile tudi v plinski industriji, saj so nekatere panoge, ki uporabljajo tehnične pline, med epidemijo popolnoma zaustavile svojo dejavnost, zaradi česar je povpraševanje upadlo. Največji vpliv je bilo čutiti v prvem četrtletju leta 2020, proti koncu leta 2020 pa je že bil zabeležen porast proizvodnje, uvoza in izvoza.
76. Tehnični plini so relativno homogeni proizvodi, ki se med seboj razlikujejo malo ali se sploh ne razlikujejo. Dejavniki, ki vplivajo na razlikovanje so: (i) cena, ki je v veliki meri odvisna od stroškov transporta, (ii) aplikacija takšnih plinov⁶¹ in (iii) uporabljena tehnologija. Ponudniki plinov zagotavljajo celostne rešitve po meri določene stranke, zato veliko vlagajo v razvoj aplikativnih tehnologij, da bi pritegnili nove in ohranili obstoječe stranke. Tako konkurenca poteka na nivoju tehničnih rešitev, ki se ponujajo strankam in ne samo pri ceni tehničnega plina, ki je del takšne rešitve.
77. Inovacije so pomemben dejavnik v plinski industriji. Raziskave in razvoj podjetij na področju tehničnih plinov so usmerjene v razvoj tehnologij za predelavo, ločevanje in utekočinjanje plina, s čimer se izboljšuje distribucija tehničnih plinov in uporaba teh plinov ter razvoj trga. Posledično se razvijajo nove napredne tehnologije ločevanja zraka, absorpcije plinov, kemičnih procesov v proizvodnji ter pogosto uvajajo nove vrste uporabe tehničnih plinov v industriji. Vsak udeleženec na trgu ima svoje procese, opremo in ponuja svoje storitve, kar vpliva na njegovo konkurenčnost in produktivnost. Inovativnost izdelkov in prilagajanje tehničnih rešitev vedno novim potrebam strank je ključni element konkurenčnosti. Nove

⁵⁹ Smernice o presoji horizontalnih združitve, odstavek 43.

⁶⁰ Smernice o presoji horizontalnih združitve, odstavki 44 - 48.

⁶¹ Tlak, prostornina in pretok so ključni dejavniki, ki se upoštevajo pri določanju najustreznejšega in stroškovno najučinkovitejšega načina oskrbe s tehničnimi plini.

aplikacije in nove tehnologije novim konkurentom omogočajo, da vstopijo na trg in učinkovito konkurirajo obstoječim udeležencem na trgu. Naložbe v raziskave in razvoj in tehnološko znanje, ki udeležencu na trgu omogočajo uspešen razvoj inovativnih rešitev za svoje stranke, pomenijo pomembno prednost pred konkurenti na trgu. Vsestranskost tehničnih plinov omogoča trgu, da se stalno razvija, s tem pa se povečuje število konkurentov, ki na trgu ponujajo tehnične pline in rešitve.⁶²

Priglasitelj navaja, da oskrba večjih kupcev poteka na podlagi pogodbe o oskrbi, ki jo skleneta priglasitelj in kupec. V pogodbi o oskrbi so

[REDACTED]

79. Agencija ugotavlja, da gre pri trgu tehničnih plinov, navkljub majhnemu številu udeležencev, za dokaj nepregleden trg. Transakcije med kupci in prodajalci so zaupno dogovorjene na dvostranski podlagi. Prodajni pogoji, vključno s cenami predstavljajo poslovno skrivnost in so znani zgolj pogajalcem. Konkurenti na trgu tekmujejo in se borijo za vsakega kupca, še posebej so jim pomembni večji kupci, ki imajo zato tudi večjo pogajalsko moč. Od enajstih kupcev, ki jih je anketirala Agencija, 2 ocenjujeta da imata visoko pogajalsko moč, 5 jih ocenjuje da imajo srednjo pogajalsko moč, 4 kupci ocenjujejo, da imajo nizko pogajalsko moč v odnosu do dobaviteljev.
80. Agencija ugotavlja, da se podjetja konkurenti na slovenskem trgu tehničnih plinov med sabo razlikujejo. Na eni strani sta podjetji Messer in SOL, ki edina proizvajata tehnične pline na območju Republike Slovenije in le te hkrati tudi uvažata, na drugi strani so podjetja Istrabenz plini, GTG, ARDOKS in Sapio, ki tehnične pline večinoma uvažajo iz bližnjih držav, kjer se nahajajo proizvodne enote skupine podjetij kamor organizacijsko spadajo, oziroma v primeru podjetij GTG in ARDOKS proizvodne enote podjetja Linde. Ostali konkurenti s tehničnimi plini bodisi zgolj zaokrožajo svoj prodajni asortiman, kot na primer podjetja specializirana za hladilno tehniko, ki ponujajo hladilne pline, razne tehnične trgovine, ki ponujajo mešanice plinov za varjenje bodisi jim tehnični plini ne predstavljajo glavno dejavnost, ampak zgolj ostale dejavnosti, primer sta podjetji INA SLOVENIJA in BUTAN PLIN. Zaradi te razlike, si navedena podjetja po strukturi stroškov niso simetrična. Glavne vrste stroškov in hkrati tudi najpomembnejši dejavniki, ki oblikujejo ceno tehničnih plinov, so po mnenju priglasitelja naslednji: (i) stroški prevoza, (ii) stroški pakiranja, (iii) stroški zagotavljanja celostne rešitve za potrebe stranke in (iv) stroški tehnične podpore stranki. Konkurenta, ki imata proizvodne obrate v Sloveniji imata v primerjavi z vsemi ostalimi konkurenti konkurenčno prednost, saj se lahko hitreje prilagodita razmeram na trgu, imata nižje stroške prevoza in logistike, svoje kupce lahko oskrbujeta tudi prek distribucijskega omrežja (plinovodi).
81. Agencija ugotavlja, da so slovenski proizvajalci in distributerji tehničnih plinov, in sicer podjetja Istrabenz plini, GTG, Messer in SOL v letu 2007 ustanovili Gospodarsko interesno združenje za tehnične pline (v nadaljevanju: GIZTP). GIZTP se v prvi vrsti zavzema za varno proizvodnjo, distribucijo in uporabo tehničnih plinov na območju Slovenije in hkrati zastopa interese članov združenja. Agencija v točkah 6 in 7 ugotavlja, da podjetji GTG in ARDOKS obvladujeta ista lastnika. Drugih strukturnih povezav med podjetji ponudniki tehničnih plinov v Sloveniji Agencija ni zaznala.

⁶² Dokument št. 3061-3/2021-70.

82. Agencija zaključuje, da kljub ugotovljenim določenim dejavnikom, ki povečujejo verjetnost protikonkurenčnih učinkov na trgu prodaje/dobave tehničnih plinov, je na podlagi ugotovljenih dejstev verjetnost, da bodo ti učinki trajni, majhna.
83. Na podlagi vsega zgoraj obrazloženega, ob upoštevanju tržnega položaja v koncentraciji udeleženih podjetij s povezanimi podjetji, tržne strukture, obstoječe in potencialne konkurence, ter drugih dejavnikov, Agencija zaključuje, da obravnavana koncentracija ne omogoča zmanjšanja ali ne onemogoča učinkovite konkurence na katerem koli od opredeljenih upoštevni proizvodnih/storitvenih trgov, saj tudi, če udeleženci koncentracije in z njimi povezana podjetja dosegajo tržne deleže, ki bi jim omogočili vzpostavitev oziroma krepitev prevladujočega položaja ter s tem omogočili ravnanje neodvisno od svojih konkurentov ali kupcev, ali usklajena ravnanja udeležencev na opredeljenih upoštevni trgovih, Agencija ugotavlja, da obstajajo dejavniki, ki tega ne omogočajo oziroma so taka ravnanja malo verjetna.

Trg prodaje/dobave UNP končnim uporabnikom

84. Na podlagi pridobljenih podatkov Agencija ugotavlja, da so na maloprodajnem trgu prodaje/dobave UNP, poleg priglavitelja s povezanimi podjetji in obeh prevzetih podjetij, dejavna še naslednja podjetja: BUTAN PLIN družba za distribucijo plina, d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: BUTAN PLIN), INA SLOVENIJA, trgovina s tekočim naftnim plinom in naftnimi derivati, d.o.o. (v nadaljevanju: INA SLOVENIJA), PETROL, Slovenska energetska družba, d.d. (v nadaljevanju: PETROL) in Kurivo Gorica d.d., Nova Gorica (v nadaljevanju: Kurivo Gorica).
85. Tabela 5: Vrednostni obseg prodaje na trgu prodaje/dobave UNP končnim uporabnikom ter tržni deleži na navedenem trgu v letih od 2018 do 2020.

Podjetje	2018		2019		2020	
	v 000 EUR	v %	v 000 EUR	v %	v 000 EUR	v %
ISTRABENZ PLINI	██████	[30-40]	██████	[30-40]	██████	[30-40]
GTG+ARDOKS	██████	[0-5]	██████	[0-5]	██████	[0-5]
PETROL	██████	[30-40]	██████	[30-40]	██████	[30-40]
BUTAN PLIN	██████	[20-30]	██████	[30-40]	██████	[20-30]
Kurivo Gorica	██████	[0-5]	██████	[0-5]	██████	[0-5]
INA SLOVENIJA	██████	[0-5]	██████	[0-5]	██████	[0-5]
skupaj	██████	100,0	██████	100,0	██████	100,0
ISTRABENZ PLINI + GTG + ARDOKS	██████	[30-40]	██████	[30-40]	██████	[30-40]

Vir: podatki priglavitelja in podatki zbrani na podlagi zahteve za posredovanje podatkov.⁶³

86. Iz podatkov v tabeli 5 je razvidno, da ima združeno podjetje na zadevnem trgu ███████ tržni delež, in sicer [30-40] %, ███████ PETROL s [30-40] %, BUTAN PLIN z [20-30] %, Kurivo Gorica z [0-5] % in podjetje INA SLOVENIJA z [0-5] % tržnim deležem. Podatki kažejo tudi na trend zmanjševanja trga UNP, saj se je celotni trg iz skoraj ███████ mio EUR ustvarjene prodaje v letu 2018 zmanjšal na ███████ mio ustvarjene prodaje v letu 2020, pri čemer so konkurenti bolj ali manj ohranili svoje tržne deleže. Glavni razlog za upad prodaje v letu 2020 je predstavljala epidemija COVID-19, ki je prizadela predvsem prodajo avtoplina.

⁶³ Dokument št. 3061-3/2021-1, dokument št. 3061-3/2021-7, dokument št. 3061-3/2021-14, dokument št. 3061-3/2021-15, dokument št. 3061-3/2021-16.

87. [REDACTED] tržnemu deležu [REDACTED] [30-40] %, Agencija ugotavlja, da koncentracija na tem trgu ne bo bistveno zmanjšala ali omejila učinkovito konkurenco, saj je imelo podjetje ISTRABENZ PLINI s povezanimi podjetji na tem trgu takšen položaj že pred obravnavano koncentracijo ter se ob relativno nizkem tržnem deležu obeh prevzetih podjetij skupaj, ki znaša [0-5] %, položaj združenega podjetja na zadevnem trgu ne bo bistveno spremenil.
88. Agencija je dne 7. 9. 2020 izdala sklep⁶⁴, s katerim je uvedla postopek ugotavljanja kršitve 6. člena ZPOMK-1 in 101. člena Pogodbe o delovanju Evropske Unije⁶⁵ (v nadaljevanju: PDEU) proti podjetjem BUTAN PLIN, INA SLOVENIJA, ISTRABENZ PLINI in PLINARNA MARIBOR. Ker je zadeva je v postopku, ne vpliva na presojo zadevne koncentracije.

IV. OMEJITVE, KI SO NEPOSREDNO POVEZANE S KONCENTRACIJO

89. Skladno z Obvestilom Komisije o omejitvah, ki so neposredno povezane s koncentracijami in so zanje potrebne (v nadaljevanju: Obvestilo Komisije o omejitvah)⁶⁶, lahko udeleženci koncentracije poleg sporazumov, ki uresničujejo glavni cilj koncentracije in so njen sestavni del, sklenejo še druge sporazume, ki niso njen sestavni del, vendar lahko omejijo svobodo delovanja na trgu. Če takšni sporazumi vsebujejo pomožne omejitve, so te samodejno zajete v odločbi, ki razglasi koncentracijo za združljivo s skupnim trgom.⁶⁷
90. Prepovedi konkurence, ki so v okviru prenosa podjetja ali njegovega dela naložene prodajalcu, so lahko neposredno povezane z izvajanjem koncentracije ali zanjo potrebne. Da bi kupec lahko pridobil polno vrednost prenesenih sredstev, mora biti upravičen do neke oblike zaščite pred konkurenco prodajalca, da bi tako pridobil zvestobo strank in prilagodil ter izkoristil znanje in izkušnje. Take klavzule o prepovedi konkurence zagotavljajo, da se na kupca prenese polna vrednost prenesenih sredstev, ki na splošno zajemajo stvarno premoženje in neopredmetena sredstva, kot je poslovna vrednost podjetja, ki jo je ustvaril prodajalec, ali znanje in izkušnje, ki jih je razvil. Navedeno ni samo neposredno povezano s koncentracijo, ampak je tudi potrebno za njeno izvajanje, ker bi se brez tega lahko upravičeno pričakovalo, da se prodaja podjetja ali njegovega dela ne bi mogla opraviti.⁶⁸ Vendar pa take klavzule o prepovedi konkurence upravičuje legitimen cilj izvajanja koncentracije samo takrat, ko njihovo trajanje, geografsko področje uporabe, predmet in osebe, za katere veljajo, ne presegajo tistega, kar je razumno potrebno za doseganje navedenega cilja.⁶⁹

Pogodba o nakupu poslovnih deležev [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

⁶⁴ Sklep št. 3060-31/2014-65.

⁶⁵ Uradni list EU C 325 z dne 26. 10. 2012.

⁶⁶ Uradni list EU št. C 56 z dne 5. 3. 2005.

⁶⁷ Obvestilo Komisije o omejitvah, točka 10.

⁶⁸ Obvestilo Komisije o omejitvah, točka 18.

⁶⁹ Obvestilo Komisije o omejitvah, točka 19.

[REDACTED]

92. Priglasitelj navaja, da je bila predmetna klavzula o prepovedi konkurence naložena prodajalcem z namenom, da priglasitelj pridobi polno vrednost prevzetih podjetij in priglasitelja zaščititi pred konkurenco s strani prodajalcev, da bi pridobil zvestobo [REDACTED]. Zato je po mnenju priglasitelja klavzula o prepovedi konkurence upravičena, omejena in v skladu z Obvestilom Komisije o omejitvah, ki so neposredno povezane s koncentracijami in so zanje potrebne ter drugimi slovenskimi in evropskimi pravili konkurence.
93. Na podlagi vsega navedenega Agencija ugotavlja, da omejitvene klavzule, ki so jih sporazumno dogovorile pogodbene stranke, izpolnjujejo vse kriterije za njihovo upravičenje, zato se štejejo za omejitve, ki so neposredno povezane s koncentracijo in zanjo potrebne.

V. ZAKLJUČEK

94. Na podlagi posredovanih podatkov priglasitelja koncentracije in ob upoštevanju drugih pridobljenih podatkov Agencija ugotavlja, da v zadevi presoje koncentracije podjetij Istrabenz plini, GTG in ARDOKS, ni izkazan resen sum o neskladnosti koncentracije s pravili konkurence. Koncentracija ne bo povzročila bistvenega omejevanja učinkovite konkurence na ozemlju Republike Slovenije, zlasti kot posledice ustvarjanja oziroma krepite prevladujočega položaja. Agencija zato koncentraciji, na podlagi tretjega odstavka 46. člena ZPOmK-1, ne nasprotuje in izjavlja, da je skladna s pravili konkurence.

⁷⁰ Dokument št. 3061-3/2021-1, priloga 5.1.

VI. ODLOČITEV O STROŠKIH POSTOPKA

95. V skladu s prvim odstavkom 118. člena Zakona o splošnem upravnem postopku⁷¹ mora organ odločiti o stroških postopka. Glede na to, da posebni stroški v postopku niso nastali, je organ odločil, kot izhaja iz druge točke izreka.

Postopek vodil:
mag. Andrej Golob

Andrej Matvoz
predsednik senata

Vročiti:

- ISTRABENZ PLINI, plini in plinske tehnologije, d.o.o., Bertoki, Sermin 8A, 6000 Koper - **osebno po ZUP; po pooblaščenju:** Odvetniška pisarna WOLF THEISS – Podružnica v Sloveniji, Bleiweisova 30, 1000 Ljubljana.

Vložiti:

- zbirka dokumentarnega gradiva, tu.

Objaviti:

- izrek odločbe na spletni strani Javne agencije Republike Slovenije za varstvo konkurence.

⁷¹ Uradni list RS, št. 24/06-UPB2, 105/06-ZUS-1, 126/07, 65/08, 47/09 Odl.US: U-I-54/06-32 (48/09 popr.), 8/10 in 82/13.